בס״ד

מה בדף

שינון הדף היומי בדרך קצרה

בכורות נח-סא ערכין ב-ד **גליון 360 פרשת תולדות תשפ״ז**

לע״נ מרן רבי איסר זלמן בן רבי ברוך פרץ מלצר זצוק״ל
הערות והנצחות טל׳ 0548449853 או מייל
MABADAF12@ GMAIL.COM

דף נח ר׳ תנחום מבאר שמעשרים לפני הרגלים כדי שיהיו בהמות מצויות לעולי רגלים ואף ששנינו שמותר למכור ולשחוט קודם הגורן אך מעדיפים לשחוט אחרי המעשר כדי לקיים מצוה בממונו ואח״כ יקנו לאכילה, והמשנה קראה לזה גורן שזה עושה טבל כגורן, ור׳ יוסי בר׳ יהודה אמר ששיעור פרס הוא ט״ו יום, ור׳ אבהו מבאר שפרס זה חצי מהזמן של הלכות פסח ששנינו ששואלים ודורשים ל׳ יום קודם הרגל בהלכותיו ולרשב״ג דורשים שתי שבתות.

ר״ע סובר שאדר הסמוך לניסן לעתים הוא מלא ולעתים הוא חסר ולכן קבע לו זמן פרוס הפסח, ובן עזאי סובר שלעולם הוא חסר ולכן הוא קבע כ״ט באדר.

בסיון קבעו בראשון בו שכיון שעדיין לא נולדו בהמות רבות לכן קרבו את זמן הגורן לרגל כדי שיוולדו עוד.

בן עזאי אומר שהגורן של תשרי הוא בכ״ט אב שהוא סובר שהאלוליים מתעשרים לעצמם ומה שקבעו את כ״ט ולא ל׳ כי לעתים מחסרים את אב וצריכים לעשות היכר בין חדש לישן.

ר״א ור״ש קבעו את א׳ ניסן כרשב״ג ששואלים ודורשים שתי שבתות ובא׳ סיון כנ״ל שיוולדו כמה שיותר ובכ״ט אלול זה לשיטתם שא׳ תשרי הוא ר״ה למעשר בהמה.

שנינו במשנה שקבעו כ״ט אלול ולא א׳ תשרי שהוא יו״ט, לכאורה המשנה יכלה לבאר כדי לעשות היכר בין חדש לישן, ויש לומר שהמשנה מוסיפה טעם, סיבה אחת כדי לעשות היכר, ועוד מפני שהוא יו״ט ואי אפשר לעשר ביו״ט כי נותנים על המעשר צבע אדום.

שנינו שבן עזאי אמר כיון שחלק אומרים א׳ תשרי הוא ר״ה למעשר בהמה וחלק אומרים בא׳ אלול לכן יתעשרו האלוליים לעצמם, יש להקשות שנראה טעמו של מי מסתבר יותר ואין לומר שאי אפשר לעמוד על טעמם שהרי שנינו שבן עזאי אמר שכל חכמי ישראל לפניו כקליפת השום חוץ מהקרח הזה דהיינו ר״ע, ואמר ר׳ יוחנן שאמרו את זה מפי השמועה מפי חגי זכריה ומלאכי.

שנו בברייתא באיזה מקרה אמר בן עזאי שיתעשרו האלוליים לעצמם שאם נולדו לו חמש באב וחמש באלול אינם מצטרפים וכן אם נולדו ה׳ באלול וה׳ בתשרי אינם מצטרפים ואם נולדו חמשה בתשרי וחמשה באב שאחריו הם מצטרפים ולכאורה זה פשוט, ויש לומר שהחידוש הוא שלא אומרים שכמו שהשנים מפסיקות כך הגרנות שבינתיים מפסיקות קמ״ל שלא, וכן שנינו שחמשה לפני ר״ה וחמשה אחרי ר״ה לא מצטרפים חמשה לפני הגורן וחמשה לאחריו מצטרפים.

רבא אומר שלבן עזאי אם נולדו חמשה באב וחמשה באלול וחמשה בתשרי יכנסו יחד להתעשר **עמוד ב** ויקח אחד מהנולדים באלול והשאר פטורים ממה נפשך שאם ר״ה הוא אחד באלול א״כ מצטרפים ילידי אלול לילידי תשרי ואם ר״ה בא׳ תשרי א״כ מצטרפים ילידי אב עם ילידי אלול ואין צורך לצרף את האחרים לגורן אחר שהרי נאמר **עשירי** ודאי ולא עשירי ספק, והחידוש בזה שלא גוזרים שמה יבא לקחת מילידי אב או תשרי.

משנה כיצד מעשרים: כונס עשרה לדיר ועושה פתח קטן ששנים לא יכולים לצאת ממנו ומונה א׳ ב׳ ג׳ ד׳ ה׳ ו׳ ז׳ ח׳ ט׳ ואת העשירי הוא צובע בצבע אדום ואומר הרי זה מעשר, אם לא צבע או שלא העביר בשבט אלא מנאם רבוצים או עומדים הם מעושרים ואם היו לו מאה ונטל עשרה מהם או שהיו עשרה ונטל מהם אחד הם לא מעושרים, ור׳ יוסי בן ר׳ יהודה אומר שהם מעושרים, אם אחד ממי שכבר נמנה חזר לדיר הם פטורים ואם קפץ אחד מהמעושרים לתוכם כולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויאכלו לבעלים במומם. **גמרא** שנו בברייתא ששמים את המתעשרים בדיר עם פתח קטן שרק אחד עובר ואמותיהם בחוץ והם בפנים והן גועות ויוצאות לקראת אמם ויש להקשות שיוציאום בידים ויש לומר שכתוב **אשר יעבור** והיינו מעצמו ולא שיעבירוהו, אך קשה שיזרקו להם ירק ויצאו לקראתו, ואמר רב הונא שגזרו משום לקוח או משום יתום שיוציאו רק ע״י אמם.

בברייתא למדו מכל אשר יעבור למעט טריפה שאינה עוברת ומ**השבט** לומדים שיש מצוה למנותם בשבט ואם לא מנאם בשבט או שמנאם רבוצים או עומדים לומדים מהפסוק **העשירי קודש** מכל מקום ומשמע רק כשקרא שמו עשירי ואם לא קרא את שמו עשירי לומדים שהוא קדוש מ**יהיה קודש**, ואין לומר שאם היו לו מאה ונטל עשרה מתוכם שיחול המעשר כי כתוב **העשירי** ובאופן זה אין זה עשירי, ור׳ יוסי בר׳ יהודה סובר שחל המעשר והוא סבר כאבא אלעזר בן גומל שלמד מהפסוק **ונחשב לכם תרומתכם** שמדובר בשתי תרומות תרומה גדולה ותרומת מעשר וכמו שתרומה ניטלת באומד ומחשבה,

דף נט כך תרומת מעשר ניטלת באומד ומחשבה ומעשר נקרא תרומה שכתוב **כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה׳ תרומה נתתי ללויים לנחלה** והוקש מעשר בהמה למעשר דגן שניטל באומד ומחשבה כך מעשר בהמה.

רבא אומר שהעשירי קדוש מאליו אם הוא נשאר כשיצאו תשעה גם בלי קריאת שם, ואין לומר שרבא למד את זה ממה שלמדו בברייתא מ**יהיה קודש** שגם אם לא קרא שמו עשירי הוא קדוש אך ניתן לומר שהוא לא קרא לו עשירי אך הוא קרא לו קודש, אלא יש להוכיח ממה ששנינו שאם קרא לתשיעי עשירי ויצא העשירי ולא דיבר התשיעי יאכל במומו והעשירי מעשר, אך יש לדחות ששם התברר העשירי או שמדובר שהראה עליו, אלא יש להוכיח ממה ששנינו שאם קרא לתשיעי עשירי ומת העשירי בדיר התשיעי נאכל במומו והשאר פטורים בגלל שנפטרו בעשירי, ויש לדחות ששם הם נפטרו במנין הראוי כמו שאמר רבא שמנין הראוי פוטר, אלא יש להוכיח ממה ששנינו שאם קרא לתשיעי עשירי והעשירי נשאר בדיר התשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר, וישנה ברייתא שהתשיעי חולין ושנה תלמיד לפני רב ששת שזה כדברי ר״ש בר׳ יהודה שאמר בשם ר״ש **עמוד ב** שהתשיעי קדוש רק אם נעקר שם העשירי מהעשירי, ויש ללמוד מק״ו שאם האחד עשר שהוא קדוש להקרב הוא קדוש רק כשנעקר שם העשירי ממנו ודאי התשיעי שאינו קדוש להקרב חל עליו שם רק כשנעקר שם העשירי ממנו, אך יש לדחות את הק״ו שדוקא היא הנותנת שהאחד עשר קדוש להקרב רק אם נעקר שם העשירי ממנו אך התשיעי שממילא אינו קדוש להקרב חל עליו שם גם כשלא נעקר שם העשירי ממנו, ועוד י״ל שלגבי האחד עשר שכבר התברר העשירי חל בו קדושה רק כשנעקר השם מהעשירי אך לגבי התשיעי שעדיין לא הוברר שם העשירי יחול בו שם מעשר גם כשלא נעקר העשירי משמו, ואין לדחות דבר זה.

אין לומר שרבא למד שמנין הראוי פוטר ממה ששנינו שאם קפץ אחד ממי שכבר נמנה לתוך הדיר כולם פטורים ולכאורה המנויים נפטרו במנין הראוי כי יתכן לפרש שמדובר שעישר עליהם ממקום אחר אך אין לפרש כך שהרי כתוב מן המעושרים לתוכם ואין לומר שהכוונה **מעשר** דוקא שהרי כתוב ירעו בלשון רבים, אלא יש לומר שרבא למד מהפסוק **אשר יעבור** ולא מי שכבר עבר ואין לפרש שכבר עבר שעישר עליהם שהרי זה פשוט אלא מדובר שנפטרו במנין הראוי, ויש ברייתא כדברי רבא שאם היו לו עשרה טלאים והכניסם לדיר ומנה חמשה ומת אחד מהם אם מת אחד מהמנויים ימנה

וישלים עליהם ואם מת משאינם מנויים המנויים פטורים והשאר יצטרפו לגורן אחר.
עוד אמר רבא שאם יש לו י״ד טלאים והכניסם לדיר ויצאו ששה מפתח אחד ועוד ארבעה מפתח אחר ונשארו ארבעה אם יצאו מהפתח של הששה יטול מהם אחד והשאר יצטרפו לגורן אחר, ואם יצאו מפתח אחר הששה פטורים והארבעה ארבעה יצטרפו לגורן אחר, ואם יצאו ארבעה בפתח זה וששה בפתח אחר ונשארו ארבעה אם הם יצאו בפתח של הששה יטול מהם אחד למעשר והשאר פטורים, ואם לא הארבעה והששה שיצאו פטורים, והארבעה שנשארו יצטרפו לגורן אחר, ואם יצאו ארבעה בפתח זה וארבעה בפתח אחר ונשארו הששה אם הששה יצאו מפתח אחד נוטל מהם אחד והשאר פטורים ואם לא יצאו הארבעה שיצאו פטורים והששה יצטרפו לגורן אחר, ולכאורה אם רבא מחדש שמנין הראוי פוטר הרי הוא כבר אמר את זה פעם אחת ויש לומר שהיינו אומרים שרק ודאי מנין הראוי פוטר ולא ספק כי הוא ראוי לאחד מהצדדים קמ״ל שגם בזה פטור.
עוד אמר רבא שאם היו לו חמשה עשר טלאים לא יאמר אברור עשרה ואתנם בדיר וטול מהם אחד ויפטרו השאר אלא יכניס את כולם לדיר ויוציא עשרה ויטול את העשירי שיצא למעשר והשאר יצטרפו לגורן אחר וכן שנינו שאם היו לו חמשה עשר טלאים
דף ס לא יאמר אברור עשרה ואטול מהם אחד והשאר יפטרו אלא יכניס את כולם לדיר ויוציא עשרה והעשירי מהם הוא מעשר והשאר יצטרפו לגורן אחר, אך קשה ממה ששנינו שאם היו לו י״ט טלאים לא יאמר אברור עשרה ואטול מהם אחד והשאר יפטרו אלא יכניסם לדיר ויוציא עשרה ויטול מהם אחד והשאר פטורים, ורב הונא בר סחורה ביאר לפני רבא ברגל שמדובר בדיר שיש לו שתי פתחים ויצאו ממנו תשעה בכל פתח שהאחד הנשאר ראוי לכל צד, ורב הונא לא תירץ שיצאו תשעה וכשהגיע לעשירי התחיל למנות בתחילה לכל התשעה כי הוא סבר שהעשירי קדוש מעצמו, ואין לתרץ שמדובר שמנאם זוגות זוגות שרב הונא סובר שהעשירי למנין הבהמות קדוש, ואמר ר״נ בר יצחק שאמו של רב הונא יש לה זכות שביארו ברגל כשמועתו של בנה.
משנה אם יצאו שתים כאחד ימנה אותם שתים ואם מנאם אחד התשיעי והעשירי מקולקלים, אם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתם מקודשים התשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר והאחד עשר יקרב שלמים, ולר״מ הוא עושה תמורה ור׳ יהודה אומר וכי תמורה עושה תמורה ואמרו בשם ר״מ שהאחד עשר אינו תמורה שא״כ הוא לא היה קרב, אם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי האחד עשר אינו קדוש והכלל הוא שאם לא נעקר השם מעשירי האחד עשר לא קדוש. **גמרא** ר׳ יוחנן אומר שאם מנה זוגות זוגות למאות העשירי למנין קדוש ורב מארי מבאר שהכוונה שהעשירי למנין שלו קדוש כלומר שהמאה העשירית קדושה, ורב כהנא אומר שהעשירי למנין הבהמות הוא קדוש ומיד אחרי חמש זוגות חל קדושה, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם יצאו שנים ומנאם אחר התשיעי והעשירי מקולקלים וזה מובן אם נאמר שהולכים לפי מנינו ולכן יש קלקול כי הוא קורא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי, אך אם נאמר שקדוש למנין הבהמות א״כ אין קלקול שהרי הוא קורא לתשיעי תשיעי ולעשירי עשירי, ור׳ יוחנן יבאר שהוא מדבר כשהוא מתכוון להוציאם זוגות זוגות אך לא כשיצאו ממילא, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם מנה למפרע מהסוף להתחלה העשירי שבמנין הוא קדוש וזה מובן אם קדוש העשירי למנין הבהמות אך אם נאמר שקדוש למנין שלו א״כ כאן הוא קרא לעשירי אחד ומבאר רבא שזה מועיל כיון שבמנין של פרסיים קוראים לעשרה אחד.
עמוד ב שנו בברייתא מנין שאם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי ששלשתם קדושים שכתוב **וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש,** ואין לרבות גם שמיני ושנים עשר שהרי התרבה שהעשירי קדוש וטעותו מתקדשת וכמו שהוא מקדש רק בסמוך לו את גופו ממש כך טעותו מתקדשת רק בסמוך לו, אך קשה שנלמד שכמו שהוא אחד כך רק אחד מתקדש בטעות, שנה תלמיד לפני ר׳ יוחנן שזה כדעת ר״א בן ר״ש ששנינו שהוא סובר שהאחד עשר קדוש רק אם שתק בתשיעי וקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי והוא סובר כר׳ יהודה שטעות מעשר הוא תמורה והוא סובר כאביו שאי אפשר להמיר ולחזור ולהמיר.
רבא אומר שאם יצאו שנים בתשיעי וקרא להם תשיעי החולין והמעשר מעורבים שהעשירי קדוש מאליו ולתשיעי הוא קרא תשיעי, ואם יצאו שנים בעשירי וקרא להם עשירי העשירי והאחד עשר מעורבים זה בזה, ואם קראם אחד עשר המעשר והחולין מעורבים, ולכאורה מה מוסיף בזה רבא יותר מקרא לשתים תשיעי, ויש לומר שהחידוש הוא שכשאומר בבת אחת שניהם קדושים אפילו אם לא נעקר שם העשירי ממנו, וכשאמר רב כהנא שמועה זו הקשה לו רב אשי ששנינו בסיפא שאם לא נעקר שם עשירי ממנו לא קדוש האחד עשר אמר לו רב כהנא שהמשנה מדברת בזה אחר זה אך בבת אחת שניהם קדושים, אך קשה שהמשנה אמרה קודם בזה אחר זה שאם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי האחד עשר אינו קדוש וא״כ זה הכלל בא לרבות שגם בבת אחת לא חל על האחד עשר, ויש לדחות שזה בא לרבות כשיצא העשירי ולא דיבר שלא נעקר ממנו שם עשירי ואם לא נבאר כך קשה מהברייתא שאם יצאו שנים בעשירי ולא קדם אחד מהם את חבירו וקראם עשירי עשירי ואחד עשר מעורבים זה בזה והרי לא עקר כאן את העשירי משמו אלא שבבת אחת שניהם קדושים, אך יש לדחות שיתכן שמדובר שאחד קדם והוציא את ראשו וקראו אחד עשר והם התערבו אח״כ ויצאו יחד וקראם עשירי ובאופן זה נעקר שם העשירי ממנו, אך קשה שכתוב לא קדם ויש לבאר שהכוונה שהם חזרו והתערבו, ולכאורה זה לא כדברי רבי שהאחד עשר לא צריך עקירה, ויש לומר שרבי דיבר כשהיו לו הרבה בהמות שאומרים שהוא אמר עישור אחד וכאן מדובר שאין לו יותר בהמות, ושנינו את דברי רבי בברייתא שרבי אמר שאם קרא לעשירי אחד עשר ולאחד עשר עשירי אין האחד עשר קדוש, ור׳ יוסי בר׳ יהודה אומר שהאחד עשר קדוש ורבי אמר כלל שאם לא נעקר שם העשירי ממנו אין האחד עשר קדוש, ויש להקשות הרי נעקר כאן שם העשירי ומבאר רבא שמדובר שיש לו בהמות רבות שאומרים שהוא מתכוון לעישור אחד.
בברייתא אחת נאמר שאם יצאו שנים בעשירי שניהם ירעו ובברייתא אחרת נאמר שיקריבו ובברייתא נוספת נאמר שימותו, ויש לבאר שהברייתא שאומרת ירעו היא כרבנן שלא מביאים קדשים לבית הפסול למעט מזמן אכילתם,
דף סא והברייתא שאומרת יקריבו זה כדעת ר״ש שמביאים קדשים לבית הפסול והברייתא שאומרת ימותו היא כדעת ר׳ יהודה שסובר שטעות מעשר היא תמורה ור׳ יהודה סובר שתמורת מעשר מתה, אך קשה שבמשנה שנינו שאמרו לר״מ שאם הוא היה תמורה הוא לא היה קרב משמע שלר׳ יהודה הוא קרב, ואין לומר שאמרו לפי סברת ר׳ יהודה שהרי שנינו שר׳ יהודה אמר שאין בין אחד עשר לשלמים אלא שזה עושה קדושה להקרב וזה לא עושה קדושה להקרב ומשמע שהוא עצמו קרב, ועוד ששנינו על הפסוק **מן הבקר** לרבות אחד עשר לשלמים, ואין לרבות תשיעי שהקדש מקדש לאחריו ולא לפניו וסתם ספרא הוא לדעת ר׳ יהודה וכתוב שהאחד עשר קרב, אלא מבאר ר״ש בר׳ אבא לפני ר׳ יוחנן שמדובר במעשר בזמן הזה וחששו לתקלה, אך קשה א״כ גם ביצא אחד נאמר שימות ויש לומר שזה בדרך לא מבעיא שלא רק באחד שאין כל כך הפסד שימות אך בשנים יש הפסד גדול וישהו עד שיפול בהם מום ויאכלום, קמ״ל שימותו.
רב פפי אמר בשם רבא שהאומר לשלוחו עשר עלי והוא קרא לתשיעי עשירי רק העשירי קדוש ואם קרא לאחד עשר עשירי הוא לא קדוש, ורב פפא סובר שאפילו אם קרא לתשיעי עשירי אינו קדוש כי הוא אומר לו שלחתיך לתקן ולא לעוות, ואין

להקשות מהאומר לשלוחו צא תרום הוא יתרום כדעת בעה״ב ואם אינו יודע את דעתו של בעה״ב יתרום בבינונית אחד מנ׳ ואם פיחת עשרה או הוסיף עשרה תרומתו תרומה ולא כתוב שהוא אומר לו לא שלחתיך לעוות, ויש לומר שבתרומה מצוי שיש שתורם בעין יפה ויש שתורם בעין רעה והוא אומר לכך אמדתיך, אך במעשר שקרא לתשיעי או לאחד עשר עשירי אומר לו המשלח לא היה לך לטעות.הבבס

ת.ו.ש.ל.ב.ע

מסכת ערכין

דף ב **פרק הכל מעריכים**

משנה הכל מעריכים ונערכים נודרים ונידרים: כהנים לויים ישראלים נשים עבדים, אך טומטום ואנדרוגינוס נודרים ונידרים ומעריכים ולא נערכים כי רק זכר או נקבה ודאי נערך, חרש שוטה וקטן נידרים ונערכים אם אינם נודרים ומעריכים כי אין בהן דעת. **גמרא** הכל מעריכים בא לרבות מופלא הסמוך לאיש, ונערכים בא לרבות מנוול ומוכה שחין שהיינו אומרים שרק מי שישנו בדמים ישנו בערך והם אינם בני דמים ולא יהיה להם ערך קמ״ל שיש להם ערך למנין שנותיהם שכתוב **נפשות** כל שהוא.

בנודרים אין חידוש ועיקר החידוש הוא בנידרים ולכאורה אם באים לרבות טומטום ואנדרוגינוס הרי כתוב בהם להדיא וכן חרש שוטה וקטן כתוב להדיא ופחות מבן חודש שנינו לקמן וכן שנינו עכו״ם להדיא׳ ויש לומר שבאים לרבות פחות מבן חודש והמשנה שונה כאן ומפרשת אח״כ.

מה ששנינו הכל סומכים בא לרבות יורש ולא כר׳ יהודה שיורש אינו בסמיכה הכל ממירים לרבות יורש ולא כר׳ יהודה ששנינו שיורש סומך ומימר ור׳ יהודה סובר שיורש אינו סומך ומימר, ר׳ יהודה למד מהפסוק **קרבנו** ולא קרבן אביו ולומדים תחלת הקדש מסוף הקדש שכמו שבסוף הקדש יורש לא סומך כך בתחלת ההקדש היורש לא ממיר ורבנן למדו **מהמר ימיר** לרבות יורש ולמדו סוף הקדש מתחלת הקדש שכמו שיורש מימר כך יורש סומך ורבנן למדו שכתוב ג׳ פעמים **קרבנו**, אחד למעט קרבן עכו״ם ועוד אחד ממעט קרבן חבירו וקרבנו בסמיכה בא לרבות בעלי חוברים שכל השותפים של הקרבן יסמכו עליו ור׳ יהודה לא ריבה בעלי חוברים לסמיכה ואם נאמר שהוא ריבה אותם **עמוד ב** אך ר׳ יהודה ממעט קרבן עכו״ם וקרבן חבירו מפסוק אחד **ומקרבנו** אחד ממעטים קרבן אביו ורבנן למדו מזה סמיכה לבעלי חוברים, ור׳ יהודה למד **מהמר ימיר** לרבות אשה כמו ששנינו שלכאורה הפרשה מדברת בלשון זכר **ומואם המר ימיר** לומדים לרבות אשה, ורבנן למדו את זה מהואו של ואם ור׳ יהודה לא דרש את הואו.

מה ששנינו הכל חייבים בסוכה בא לרבות קטן שאינו צריך לאמו שחייב בסוכה ומה ששנינו הכל חייבים בלולב לרבות קטן היודע לנענע בחייב בלולב, ומה ששנינו הכל חייבים בציצית הוא לרבות קטן היודע להתעטף שחייב בציצית, הכל חייבים בתפילין בא לרבות קטן שיודע לשמור תפילין שאביו קונה לו תפילין, הכל חייבים בראייה בא לרבות מי שחציו עבד וחציו בן חורין, ולרבינא שחציו עבד וחציו בן חורין פטור מראייה הכל בא לרבות חיגר ביום הראשון של החג והתרפא ביום השני אך זה מובן רק למ״ד שכל ימי החג הם תשלומין זה לזה ויש חיוב כל יום אף שלא היה חייב בראשון אך למ״ד שכולם תשלומין של היום הראשון א״כ מי שלא היה חייב ביום הראשון פטור בכל הימים, והכל בא לרבות סומא באחת מעיניו ולא כדעת ר׳ יוחנן בן דהבאי שאמר שסומא באחת מעיניו פטור מראיה שכתוב יֵרָאֶה וקוראים יֵרֶאֶה כדרך שאתה בא לֶהֱראות כך אתה בא לראות וכמו שלהראות זה בשתי עינים כך לראות רק מי שיש לו שתי עינים, ועוד י״ל שבא לרבות חציו עבד וחציו בן חורין ורבינא שאמר שפטור זה רק למשנה ראשונה ששנינו שלב״ה מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד ואמרו להם ב״ש שתקנתן את רבו אך הוא לא מתוקן שהרי אינו יכול לישא שפחה מפני צד בן חורין שבו ואינו יוכל לישא בת חורין מצד עבדות שבו ואין לומר שיבטל שהרי העולם נברא לפריה ורביה שנאמר לא **תוהו בראה לשבת יצרה** אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו לשחררו וכותב לעבד שטר על חצי דמיו וב״ה הודו לב״ש ולפ״ז גם הוא חייב בראיה אף קודם שחרור שכבר אין רשות רבו עליו.

הכל חייבים בתקיעת שופר בא לרבות קטן שהגיע לחינוך ששנינו שלא מעכבים את הקטן מלתקוע ביו״ט, הכל חייבים במקרא מגילה וכן מה שכתוב הכל כשרים לקרות את המגילה **דף ג** בא לרבות נשים כדברי ריב״ל שהן חייבות במקרא מגילה שאף הן היו באותו הנס. **הכל חייבים** בזימון בא לרבות נשים ועבדים ששנינו שנשים מזמנות לעצמם ועבדים מזמנים לעצמם, הכל מצטרפים לזימון בא לרבות כדברי ר״נ שקטן היודע למי מברכים מזמנים עליו.

הכל מטמאים בזיבה בא לרבות תינוק בן יומו ששנינו שר׳ יהודה למד מהפסוק **איש איש** לרבות תינוק בן יום אחד שמטמא בזיבה, ור׳ ישמעאל בן ר׳ יוחנן בן ברוקה אומר שלומדים את זה מהפסוק **והזב את זובו** לזכר ולנקבה כל שהוא זכר בין קטן בין גדול וכן נקבה בין קטנה ובין גדולה ומה שכתוב **איש איש** שהתורה כפלה מילים כלשון בני אדם.

הכל מטמאים בטמא מת בא לרבות קטן שלא נאמר שכתוב **איש אשר יטמא ולא יתחטא** שרק איש ולא קטן, קמ״ל אפילו קטן שכתוב **ועל כל הנפשות אשר היו שם** ומה שכתוב **איש** בא למעט קטן מכרת.

הכל מטמאים בנגעים בא לרבות קטן שלא נאמר שממעטים מהפסוק **איש צרוע** קמ״ל שקטן מטמא שכתוב **אדם כי יהיה בעור בשרו** ומה שכתוב **איש** הוא כמו ששנינו שאחרי שכתוב איש מנין לרבות אשה שכתוב **והצרוע** ומאיש מעטים רק לענין שכתוב למטה פריעה ופרימה שרק איש פורע ופורם ולא אשה, **הכל רואים** את הנגעים והכל כשרים לראות את הנגעים בא לרבות מי שאינו בקי בהם ובשמותיהם, אך קשה ששנינו שמי שאינו בקי בהן ושמותיהם לא יראה את הנגעים אמר רבינא ששם מדובר בכהן שלא מבין כשמסבירים לו אך אם מסבירים לו והוא מבין הוא יכול לראות את הנגעים.

הכל כשרים לקדש לר׳ יהודה בא לרבות קטן, ולרבנן בא לרבות אשה ששנינו הכל כשרים לקדש חוץ מחרש שוטה וקטן ור׳ יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה ואנדרוגינוס.

הכל כשרים להזות בא לרבות ערל כדברי ר״א שאומר שערל הזאתו כשרה.

כתוב פעמיים הכל שוחטים אחד בא לרבות כותי ואחד בא לרבות ישראל מומר.

הכל מעלים לא״י **עמוד ב** בא לרבות עבדים ולמי ששנה עבדים להדיא זה בא לרבות שמעלים אפילו מנוה יפה לנוה רעה, ומה שכתוב שאין הכל מוציאין בא לרבות עבד שברח מחו״ל לארץ.

הכל מעלים לירושלים בא לרבות אפילו מנוה יפה לנוה רעה ומה שכתוב שאין הכל מוציאין בא לרבות אפילו מנוה רעה לנוה יפה.

מה שכתוב הכל חייבים בסוכה כהנים לויים וישראלים ולכאורה קשה אם אלו לא חייבים מי חייב, ויש לומר שהיינו אומרים שכיון שכתוב **בסוכות תשבו** ונאמר **תשבו** כעין תדורו וכמו שבדירה איש ואשתו כך בסוכה והכהנים שהם בני עבודה לא יתחייבו, קמ״ל שאמנם הם פטורים בשעת עבודה אך הם חייבים שלא בשעת עבודה כמו ששנינו שהולכי דרכים ביום פטורים ביום וחייבים בלילה.

הכל חייבים בציצית בא לרבות כהנים לויים וישראלים ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא בכהנים שהיינו אומרים שהתורה הסמיכה **לא תלבש שטענז גדילים תעשה לך** שרק מי שלא הותר לו כלאיים מצווה בציצית והכהנים שלא נאסר להם כלאים בבגדי כהונה לא יתחייבו בציצית, קמ״ל שהם חייבים שאף שלא נאסר להם שעטנז בשעת עבודה אך לא הותר להם שלא בשעת עבודה.

מה שכתוב הכל חייבים בתפילין כהנים לויים וישראלים לכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא בכהנים שלא נאמר שכתוב **וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עיניך** שרק מי

שהוא שייך בכל המצוה של יד שייך בשל ראש והכהנים לא שייכים בשל יד כיון שכתוב בבגדי כהונה **ילבש על בשרו** שלא יהיה דבר חוצץ בינו לבין בשרו א״כ הם לא יהיו חייבים במצוה של ראש, קמ״ל שהם חייבים כמו ששנינו שתפלה של יד לא מעכבת את של ראש ושל ראש לא מעכב את של יד, ויש להקשות שכמו שהם פטורים בזמן עבודה בשל יד שכתוב **על בשרו** הם יהיו פטורים משל ראש שכתוב **ושמת המצנפת על ראשו**, ויש לומר ששנינו ששערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם היה מניח תפילין.

שנינו הכל חייבים בתקיעת שופר כהנים לויים וישראלים לכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא בכהנים שלא נאמר שנאמר **יום תרועה יהיה לכם** ורק מי ששייך בתרועה של יום אחד חייב בר״ה וכהנים ששייכים בתרועה כל השנה שכתוב **ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם** א״כ הם לא יתחייבו בתקיעה של ר״ה, קמ״ל שהם חייבים, אך קשה הרי בפסוק כתוב **חצוצרות** ויש לומר שכתבו חיוב בכהנים שלא נאמר שכיון ששנינו ששוה היובל לר״ה לתקיעה לברכות ורק מי ששייך בתקיעה של יובל חייב בר״ה והכהנים שאינם שייכים במצות היובל שהרי שנינו שכהנים ולויים מוכרים לעולם

דף ד וגואלים לעולם א״כ הם לא יתחייבו במצות ר״ה, קמ״ל שהם חייבים שאמנם הם לא שייכים לשמיטת קרקע אך הם שייכים ליובל בשמיטת כספים ושילוח עבדים.

שנינו הכל חייבים במקרא מגילה כהנים לויים וישראלים לכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שיבטלו את עבודתם כמו שאמר רב יהודה בשם שמואל שכהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם מבטלים עבודתם ובאים לשמוע מקרא מגילה, מה שכתוב הכל חייבים בזימון כהנים לויים וישראלים לכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שגם באכילת קדשים חייבים לזמן שלא נאמר שכיון שלומדים **מואכלו אותם אשר כופר בהם** וזה כפרה ולא יתחייבו לברך, קמ״ל שהם בכלל **ואכלת ושבעת**, וכן מה ששנינו שהכל מצטרפים לזימון כהנים לויים וישראלים לכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שכיון שזר לא יכול לאכול עם הכהן א״כ לא יצטרף עמו קמ״ל שהוא מצטרף שאמנם הזר לא יכול לאכול מה שהכהן אוכל אך הכהן יכול לאכול מה שהזר אוכל.

מה ששנינו הכל מעריכים כהנים לויים וישראלים לכאורה זה פשוט ואמר רבא שהחידוש הוא אפילו לדעת בן בוכרי ששנינו שר׳ יהודה אמר שבן בוכרי העיד ביבנה שכל כהן ששוקל שקלים אינו חוטא ור׳ יוחנן בן זכאי אמר שכהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דרשו לעצמם את הפסוק **וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל** ואם העומר ושתי הלחם ולחם הפנים יבואו משל הכהנים א״כ איך אפשר לאכלם, אך קשה לדעת בן בוכרי מדוע השוקל אינו חוטא הרי אם אינו חייב להביא הוא מכניס חולין לעזרה ויש לומר שהוא מביא ומוסר לציבור, וא״כ לבן בוכרי היינו אומרים שכיון שכתוב **וכל ערכך יהיה בשקל הקדש** וכל מי שישנו בשקלים ישנו בערכין וכיון שכהנים לא שייכים בשקלים א״כ הם לא יעריכו, קמ״ל שהם גם מעריכים, ואביי מקשה הרי מ**וכל ערכך** למדו שכל ערך שאתה מעריך לא יהיה פחות מסלע אלא מבאר אביי שצריך לרבות כהנים בערכין שלא נאמר שכיון שכתוב **ופדויו מבן חודש תפדה בערכך** שרק מי שהוא בפדיון הבן שייך בערכין וכהנים שאינם בפדיון הבן לא יהיו בכלל ערכין, קמ״ל שהם בכלל ערכין, ורבא מקשה א״כ גם לגבי איל אשם נאמר **ואת אשמו יביא לה׳ איל תמים מן הצאן בערכך** וגם כאן נאמר שרק מי שהוא בערכין הוא באיל האשם וא״כ טומטום ואנדרוגינוס שאינם בערכין לא יהיו בכלל איל האשם אלא מבאר רבא או רב אשי שצריך לרבות כהנים בערכין שלא נאמר שכיון שכתוב **והעמידו לפני הכהן** ולא כהן לפני כהן, קמ״ל שגם הכהן מעריך, ונערכין בא לרבות מנוול ומוכה שחין ולמדו את הכל בברייתא מהפסוק **בערכך** לרבות ערך סתום, ועוד למדו **מבערכך** שנותן ערך כולו ולא ערך אברים ואין להוציא אבר שהנשמה תלויה בו שכתוב **נפשות**, ועוד למדו מנפשות למעט מת ואין למעט גם גוסס שכתוב **והעמיד והעריך** וכל שישנו בכלל העמדה ישנו בהערכה ומי שאינו בהעמדה אינו בהערכה ועוד למדו **מנפשות** שמשמע רק אחד שהעריך אחד ומנין לרבות אחד שהעריך מאה שכתוב **נפשות**, ועוד למדו **מנפשות עמוד ב** שמשמע רק איש שהעריך איש או אשה ואשה שהעריכה לומדים **מנפשות**, ועוד למדו **מנפשות** לרבות מנוול ומוכה שחין שהרי נאמר **נדר בערכך** והיינו אומרים שרק מי שבכלל נדר הוא בכלל ערך ולמנוול ומוכה שחין אינו בדמים וא״כ היינו אומרים שאינם בערך, קמ״ל **והיה ערכך**, מ**הזכר** לומדים למעט טומטום ואנדרוגינוס ואין לומר שהם יהיו לפחות בערך אשה שכתוב **והיה ערכך הזכר ואם נקבה היא** ורק זכר ודאי ונקבה ודאית נערכים ולא ספק.

מה שכתוב בברייתא ערך סתום הוא כמו ששנינו שאם אחד אמר ערך סתום עלי נותן כמו הפחות שבערכין והוא שלושה שקלים ואין לומר חמישים כי כשניתן לתפוש מרובה ומועט תופשים את המועט ואין לומר שיתן רק שקל כמו שכתוב **וכל ערכך יהיה בשקל הקדש** שזה נאמר על השג יד ולכאורה לא צריך את הפסוק **בערכך** שפשוט שאינו נפטר בלי כלום ואמר ר״נ בשם רבה בר אבוה שלמדו מהפסוק שבשיעור הקטן הוא לא נידון בהשג יד כי הוא כמפרש, וללישנא בתרא ר״נ אמר שבערך סתום הוא נידון בהשג יד ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהיינו אומרים שהוא כמפרש קמ״ל שלא, ויש שלמדו **מבערכך** לרבות שנותן את ערך כולו ולא ערך דמי אברים אך קשה הרי למדו מזה ערך סתום ויש לומר שהיה ניתן לכתוב ערך וכתוב **בערכך**.

יש להקשות במה שלמדו **מנפשות** שיש ערך באבר שהנשמה תלויה בו הרי **מנפשות** למדו למעט מת, ויש לומר שהיה ניתן לכתוב נפש וכתוב **נפשות** אך קשה שכמו שמיעטו גוסס **מוהעמיד והעריך** נמעט גם מת, ויש לומר שאכן ממעטים מת משם **ומנפשות** למדו אחד שהעריך מאה, ועוד למדו **מנפשות** לרבות אשה, עוד למדו מנוול ומוכה שחין ולכאורה כבר למדו מזה מעריך אבר שנשמה תלויה בו אלא כולם שקולים ולמדו יחד שהם כלולים בנפש, ועיקר הפסוק בא לרבות מנוול ומוכה שחין.

מה שריבו טומטום ואנדריגנוס לדמים לכאורה זה פשוט שזה כמו דמי דקל שאם אדם יתחייב דמי דקל הוא חייב להביא, ואמר רבא שצריך פסוק לרבות שנידון בכבודו אם נדר אבר שכבודו תלוי בו שהיינו אומרים שרק מי ששייך בערכין נידון בכבודו ולא מי שאינו בערכין קמ״ל שהם בכלל, ואביי מקשה וכי מי שאינו בערכין נידון בכבודו הרי שנינו שאם אמר ראש עבד זה הקדש הוא והקדש שותפים בו ואם אמר ראש חמור מכור לך ישומו ביניהם ואם אמר ראש פרה מכור לך לא מכר אלא את ראשה של הפרה ואם אמר ראש פרה הקדש ההקדש מקבל רק את ראשה וביאר רב פפא שניתן לקנות ראש פרה אצל הטבח, וחמור ופרה אינם בערכין ולא אומרים בהם נידון בכבודו אך יש לומר שגם לאביי קשה הרי עבד שייך בערכין ובכל זאת לא אומרים בו שנידון בכבודו, אלא החילוק הוא שבקדשי מזבח לא אומרים נידון בכבודו אך לגבי הקדש בדק הבית אומרים נידון בכבודו, אך לפ״ז קשה במה שכתוב כשאמר ראש פרה להקדש שבקדשי מזבח יש לומר שהקדושה מתפשטת בכולה.